

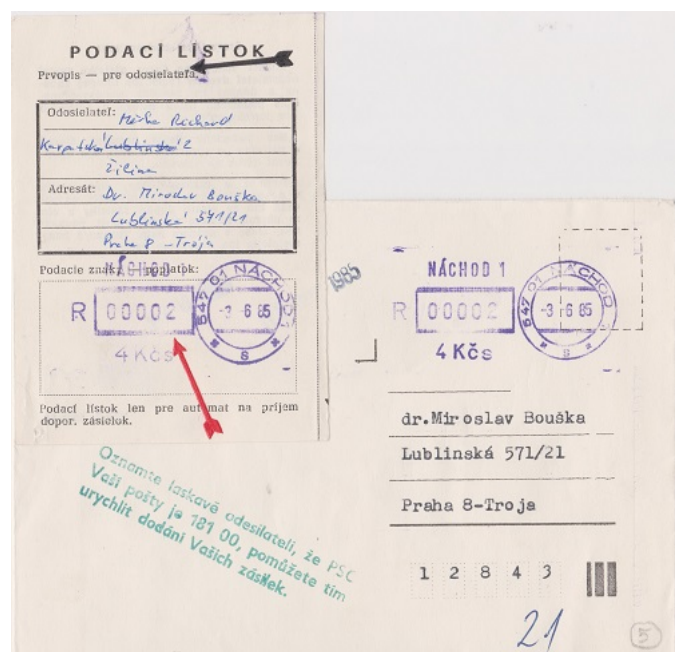
ČTVRTÝ AUTOMAT označený jako "S" v dolním mezikruží (S = samoobslužný?).

Rok provozu 1985

Čtvrtým a posledním případem použití samoobslužného zařízení pro příjem doporučených zásilek čs. výroby na čs. poštách byl Automat č. 4, který byl umístěn v Experimentálním poštovním středisku pošty NÁCHOD 1 u sídliště Plhov.

V pořadí druhý výplatní otisk z prvního dne provozu (R).

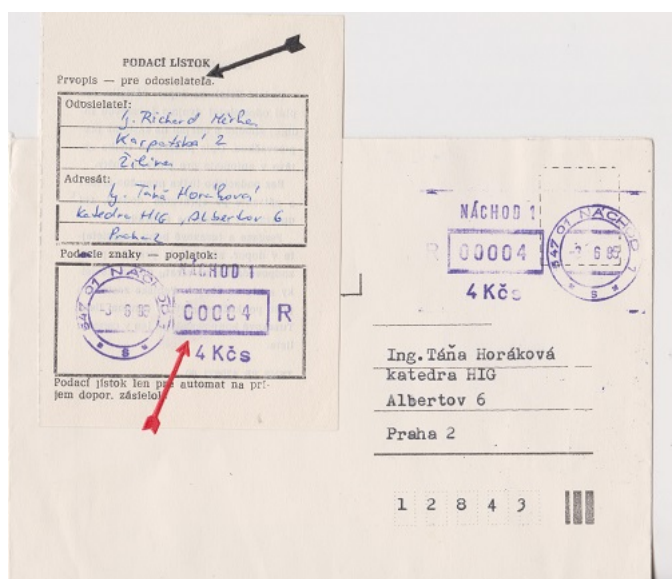
Otisk ze dne 3. 6. 1985

Při provozu se použily dvě varianty již dříve použitých speciálních dvojitých podacích lístků lišících se polohou jednotlivých částí.

Při dodržení pokynů obsluhy týkajících se jejich vkládání do automatu došlo k záměně 2. a 3. lístku téhož pořadového čísla (viz srovnání polohy denního razítka a R- vzorce na níže uvedeném obrázku a na obrázku shora).

Otisk ze dne 3. 6. 1985 (1. den provozu - 4. otisk) - (RR)

SLOVO NA ZÁVĚR

Těmito otisky končí seriál o výplatních otiscích strojů použitých v období 1946 - 1992 na československých poštách nazvaný "Zastavení". Toto období lze charakterizovat jako revoluční. Zejména tím, že výplatní stroje pronikly v roce 1946 na přepážky pošt a pomohly urychlit odbavování poštovních zásilek. Byly též použity nejen na listovní zásilky, ale i na poštovní průvodky. Období zaznamenalo řadu strojů různých výrobců a proveniencí. Obohatilo i soustavu typů a podtypů (např. balíkový výplatní otisk), a to vůbec nehovořím o variantách. Vyskytly se i další zajímavosti na různých poštách, které přibližují a popisují v samostatných článcích na tomto webu. Tento pohled bourá ustálený mýtus o tom, že tyto otisky jsou nezajímavé, nudné, monotónní. Není to pravda. Každý otisk má svůj příběh. Navíc tyto otisky jsou součástí regionální poštovní historie, které se věnuje mnoho sběratelů. Do sbírek a i exponátů tyto otisky patří.

I když hlavní slovo měly v tomto období výplatní stroje dvou dominantních výrobců - Francotyp GmbH a Postalia, mezi tyto giganty se odstala celá řada dalších strojů různých výrobců z Velké Británie, Švýcarska, Francie, SSSR, Polska a i Československa. O to je mix výplatních otisků zajímavější a různorodější.

V této oblasti je pozoruhodná ještě jedna skutečnost. Čs. vynálezci a vývojáři významně zasáhli tím, že v rámci struktur pošty vyvinuli několik automatů - výplatních strojů pro příjem doporučených zásilek. Byly to pokusy jednoduché, i když se složitě rodily. Poštovní správa měla snahu přispět svým dílem do rodiny výrobců výplatních strojů. A to je záslužné., i když tyto pokusy skončily jako prototypy, nikdy nešly do seriové výroby a záhy odešly z provozů vybraných pošt. Vstoupily do historie a to je dobře.

Když jsem procházel mezinárodní katalogy, kde je začleněno i Československo a jeho otisky, a

těž i výsledky aukcí, zjistil jsem jednu pozoruhodnou skutečnost. Tyto otisky - produkty československých výrobců - jsou hodnoceny velmi vysoko ve srovnání s ostatními čs. otisky. Pražský otisk (Praha 6) dosahuje úrovně několika tisíc korun a stojí na špičce hodnotných čs. otisků. Zde mám na mysli úplně obyčejný, normální otisk. Což teprve chybotisky zapříčiněné mechanismem tohoto stroje? Ani další - žilinský, povážskobystrický, ostravský a náchodský otisk - si nevedou špatně, jejich ocenění je o řád nižší, ale ohodnocení okolo jedno tisíce korun v aukcích a v katalozích dosáhly. Zase, a co chybotisky, které jsem z části v seriálu popsal? K těmto vysokým cenovým záznamům přispěla celá řada faktorů. Zejména čtyři hlavní - nízký počet ořazených a hlavně zachovaných exemplářů, překvapivý vznik a neobvyklost vzhledu, krátká doba použití a řada chybotisků. Toto vše trh zohlednil.

U výplatních otisků čs. pošt zůstávám. Jednak v přímém přenosu pracuji dál na Databázi otisků čs. pošt 1946 - 1992 (viz položka 1700 na tomto webu), jednak ty nejzajímavější případy vytahuji z moře otisků a popisuji v samostatných příspěvcích. Tento zajímavý svět otisků neopouštím.

Děkuji všem sběratelům, kteří se zasloužili o zachování často cenných otisků (zejména Mirko Markovi a dr. Miroslavu Bouškovi) a pracovníkům poštovní správy a mechanikům Kamcelářských strojů n. p. za cenné informace, které mi ochotně poskytli. Bez nich by tento seriál nemohl vzniknout.

Ivan Leiš